

Andakter ved spesielle anledninger

Men hvis kvekere ikke har barnedåp, konfirmasjon, eller prester, hvordan gjør vi det da når barn blir født, når de blir voksne, når de vil gifte seg eller når en kveker dør?

Når et barn er født

Ganske snart etter at en kvekerfamilie har fått barn, blir barnet tatt med til en søndagsandakt. Det kan være avtalt på forhånd, og hvis det er mange i familien som ikke er kvekere, kan det bli forberedt et enkelt program. Andre ganger er det ikke avtalt noe. Den første gangen et barn er med i andakten blir uansett en veldig spesiell anledning, og det er ofte mange som føler seg kalt til å si noe for å ønske det nye barnet velkommen til livet, velkommen i blant oss. Hele møtet tar ansvar for at barnet skal være velkommen blant oss og få lære om kvekernes tro og tradisjoner.

Etter norsk lov skal barn født av kvekermødre regnes som kvekere, med mindre foreldrene bestemmer noe annet. Kvekerne har en barnekomité som prøver å legge til rette for aktiviteter med kvekerinnhold som kan være av interesse og til glede for barn. Når vi har årsmøte en gang i året, pleier vi også å legge til rette for et eget årsmøte for barn i ulike aldersgrupper.

Når barn blir ungdom/voksne

Mange barn som er vokst opp som kvekere får etter hvert lyst til å lære mer, og dypere om kvekerdommen. Det er bare ca. 150 kvekere, og noen år har det bare vært en eller to ungdommer mellom 15 og 20 år. Da har vi arrangert det slik at de har fått velge seg ut 2 - 4 voksne som de har hatt lyst til å snakke med. Så får de reise på besøk, eller de voksne kommer på besøk hjem til dem for å snakke om kvekernes tro og liv. Hvis ungdomsgruppa er større, ordner vi ungdomssamlinger, helgeturer og andre 2 - 3 dagers samlinger for at jevnaldrende kvekerungdommer fra hele landet, som kjenner hverandre fra barneårsmøtene, kan treffes og ha det hyggelig sammen og snakke litt om kvekerting innimellom.

Uten dåp er det heller ikke naturlig med en religiøs konfirmasjon. Men mange kan føle behov for en markering av overgangen fra barn til voksen. Vi har ingen faste overgangsritualer. I den alderen da andre ville blitt konfirmert, inviterer foreldre/foresatte kanskje til en andakt der den unge og hans eller hennes livsfase står i sentrum. I denne andakten, som i alle andre andakter for spesielle formål, møtes vi i forventningsfull stillhet. Kanskje vil Gud gir oss noen ord - enten beregnet på oss selv eller til alle de tilstedeværende - og da reiser vedkommende seg og sier det til alle som er der. Ved disse spesielle andaktene hender det også at noen bidrar med dikt eller sang. Hvis det er mange fra familie og venner som deltar og som ikke er kvekere, kan det være laget et lite program. Så er det fest og kanskje gaver etterpå. Andre velger å si fra at de vil regnes som voksne kvekere uten noen spesiell markering, og noen dropper ut.

Når noen vil gifte seg

Ekteskap inngått på kvekervis er godkjent av norske myndigheter. Før var det stor forskjell på kvekervielse og andre kirkers tanker omkring vielser, men nå er de store forskjellene nesten borte. Poenget for oss er at det er de to som tar hverandre til ekte foran Gud av egen fri vilje, og når det er sikkert at de er fri fra andre bindinger og forpliktelser. Ofte skjer vielsen i en spesiell andakt bare for dette formålet. Når de to

reiser seg og gir hverandre sine løfter, er alle som er til stede vitner på det, og alle pleier å undertegne vigselsdokumentet. Staten har bestemt at en som er godkjent som forstander for kvekerne, må sørge for at ekteskapslovens krav er ivaretatt, og denne forstanderen må være til stede som vitne ved vielsen. Men det er ikke forstanderen som vier dem. Se også *Uttalelse fra kvekere i Pennsylvania* om ekteskapet.

Begravelse

Når en kveker er død, holdes også en andakt der vi minnes den døde og takker for det vitnesbyrd han eller hun har gitt ved sitt liv. Minneandakten kan holdes i et kapell eller i en kirke som en vanlig begravelse like etter dødsfallet, med kisten til stede i møtet. Av hensyn til familie og venner som gjerne vil være til stede, men som ikke er vant til kvekerandakten, kan det ofte være ordnet med musikk og noen som leder seremonien etter et trykt program. Det er ikke uvanlig at det blir sunget salmer.

Den tydeligste forskjellen mellom en kvekerbegravelse og andre kristne begravelser, er at vi ikke bruker rituell jordpåkastelse og ikke sier "av jord er du kommet, etc." Kvekere har aldri vært opptatt av at begravelser må skje i vigslet jord; det har vi sett på som overtro. Men vi forstår godt at det kan være greit å sørge for at en gravplass er plassert slik at den ikke skaper uhygieniske forhold for drikkevann, matproduksjon og liknende. Det finnes en kvekergravplass i Stavanger som fremdeles er i bruk.

Begravelsen kan også finne sted i det stille, og slik at det ordnes et minne- og takkemøte etter flere uker eller måneder. Møtet har i utgangspunktet form som en vanlig stille andakt, og ved slike anledninger må vi vente at det er mange som føler at de har noe de må si.